

KONFERENSIYALAR.UZ

ANJUMANLAR PLATFORMASI

**V RESPUBLIKA ILMIY-
AMALIY KONFERENSIYASI**

**YANGI DAVR ILM-
FANI: INSON UCHUN
INNOVATSION G'OYA
VA YECHIMLAR**

IYUL, 2025

ELEKTRON NASHR:
<https://konferensiylar.uz>

KONFERENSIYALAR.UZ

ANJUMANLAR PLATFORMASI

YANGI DAVR ILM-FANI: INSON UCHUN INNOVATSION G'OYA VA YECHIMLAR

**V RESPUBLIKA ILMIY-AMALIY
KONFERENSIYASI MATERIALLARI**

2025-yil, iyul

TOSHKENT-2025

Yangi davr ilm-fani: inson uchun innovatsion g'oya va yechimlar. V Respublika ilmiy-amaliy konferensiyasi materiallari to'plami. 1-jild, 5-son (iyul, 2025-yil). – 107 bet.

Mazkur nashr ommaviy axborot vositasi sifatida 2025-yil, 8-iyulda C-5669862 son bilan rasman davlat ro'yaxatidan o'tkazilgan.

Elektron nashr: <https://konferensiyalar.uz>

Konferensiya tashkilotchisi: "Scienceproblems Team" MChJ

Konferensiya o'tkazilgan sana: 2025-yil, 22-iyul

Mas'ul muharrir:

Isanova Feruza Tulqinovna

Annotatsiya

Mazkur to'plamda "Yangi davr ilm-fani: inson uchun innovatsion g'oya va yechimlar" mavzusidagi V Respublika ilmiy-amaliy konferensiyasi materiallari jamlangan. Nashrda respublikaning turli oliy ta'lrim muassasalari, ilmiy markazlari va amaliyotchi mutaxassislari tomonidan tayyorlangan maqolalar o'rinni organ bo'lib, ular ijtimoiy-gumanitar, tabiiy, texnik va yuridik fanlarning dolzarb muammolari va ularning innovatsion yechimlariga bag'ishlangan. Ushbu nashr ilmiy izlanuvchilar, oliy ta'lim o'qituvchilari, doktorantlar va soha mutaxassislari uchun foydali qo'llanma bo'lib xizmat qiladi.

Kalit so'zlar: ilmiy-amaliy konferensiya, innovatsion yondashuv, zamonaviy fan, fanlararo integratsiya, ilmiy-tadqiqot, nazariya va amaliyot, ilmiy hamkorlik.

Barcha huqular himoyalangan.

© Scienceproblems team, 2025-yil

© Mualliflar jamoasi, 2025-yil

MUNDARIJA

FIZIKA-MATEMATIKA FANLARI

Muxsinova Musallamxon

TABIY FANLARDA HAYOTIY MUAMMOLAR YECHIMI
(FIZIKA VA MATEMATIKA ASOSIDA) 5-7

TEXNIKA FANLARI

Baxriddinov Nodirbek

RIVOJLANGAN MAMLAKATLARDA INNOVATION FAOLIYATNI DAVLAT TOMONIDAN
QO'LLAB-QUVVATLASH MEXANIZMLARI: AQSH VA YEVROPA TAJRIBASI 8-11

TARIX FANLARI

To'ychiyeva Dilnoza

ZOMIN TUMANINING IQTISODIY TARIXI XUSUSIDA (2013-2024 YILLAR) 12-19

Horov Shukrat

ISTORICHESKIJ ANALIZ FORMIROVANIE EKOLOGICHESKOJ KULTURY SREDI
MOLODEZHI 20-25

Bazarbayeva Nilufar

O'ZBEK MILLIY HUNARMANDCHILIGI TARIXI XUSUSIDA 26-29

IQTISODIYOT FANLARI

Qo'chqarov Baxtiyor

KICHIK BIZNES SUBYEKTALARIDA AYLANMA MABLAG'LARDAN FOYDALANISHNI
TAKOMILLASHTIRISH ORQALI IQTISODIY FAOLLIKNI TA'MINLASH YO'LLARI 30-34

Kayyibekov Parahat

COVERSHENSTVOWANIE UPRAVLENIA AUTOMOBILNYMI TRANSPORTNYMI
USLUGAMI V UZBEKİSTANE 35-41

Ibragimov Jakhongir

SANOAT KORXONALARIDA YASHIL INNOVATSİYALARINI JORİY QILISHGA EKSTERMAL IQLIM
O'ZGARİSHLARI TA'SİRİNİ BAHOLASH 42-45

FALSAFA FANLARI

Mamadiyarova Malika

GLOBAL O'ZGARİSHLAR SHAROITIDA OILAVIY QADRIYATLAR TRASFORMATSIYASI 46-48

Ro'ziyev Maqsud

ABULHASAN BAXMANYOR MA'NAVIY MEROSIDA TA'LIM VA TARBIYA MASALALARI 49-52

FILOLOGIYA FANLARI

Tursinbaev Ilham

BOLALAR POEMALARIGA OID TADQIQOTLAR TAHLILI 53-57

Pulatjonova Muxtasar

HOW DO UZBEK LEARNERS USE DISCOURSE MARKERS IN ENGLISH SPEAKING: A LEARNER
CORPUS ANALYSIS 58-60

Abdulxayeva Nodirabegim

TRANSLATION OF REALIA IN SIMULTANEOUS INTERPRETATION 61-63

Absalomova Feroza

KOREYS TILI O'RGATISHDA O'QUVCHI MOTIVATSİYASIGA TA'SIR ETUVCHI OMILLAR:
IJTIMOIY-PSIXOLOGIK VA MADANIY KONTEKST 64-68

GEOGRAFIYA FANLARI

Nazirov Mirjalol

FARG'ONA VILOYATIDAGI MIGRATSION JARAYONLARNING RETROSPEKTIV TAHLILI VA
HUDUDIY DEMOGRAFIK JARAYONLARGA TA'SIRI 69-71

YURIDIK FANLARI

Tog'onova Jemala

MEDIATSIYADA ADVAKATNING RO'LI 72-76

Shomurodov Sanjar

SUN'YI INTELLEKT MAHSULOTLARINI MUHOFAZA QILISHDA HUQUQIY MUVOFIQLIK
MASALASIDA YAGONA XALQARO KONVENSIYA ZARURATI 77-80

Qilichev Nosirbek

SPORT TAVAKKALCHILIGI – QILMISHNING JINOIYLIGINI ISTISNO QILUVCHI HOLAT
SIFATIDA 81-84

Xolmo'minova Barchinoy

DAVLAT PENSIYALARINING TURLARI VA ULARNI TAYINLASHNING O'ZIGA XOS
XUSUSIYATLARI 85-90

PEDAGOGIKA FANLARI

Таджibaева Альбина

РЕФЛЕКСИВНАЯ ПРАКТИКА В ОБУЧЕНИИ: ПЕДАГОГИЧЕСКИЕ ПОДХОДЫ И СТРАТЕГИИ
ФОРМИРОВАНИЯ ТРАСК 91-96

Собирова Гулибарно

ИНТЕРАКТИВНЫЕ МЕТОДИКИ РАЗВИТИЯ КРИТИЧЕСКОГО МЫШЛЕНИЯ НА УРОКАХ
РУССКОГО ЯЗЫКА В УСЛОВИЯХ ЦИФРОВОЙ СРЕДЫ 97-101

TIBBIYOT FANLARI

Numonjonov Asrorjon, Mansurova Nargiza

ICHKI MUHIT REZONANSINING MIGREN TRIGGERLARIGA TA'SIRI: TIZIMLI VA ICHAK
FAKTORLARINING INTEGRATSIYASI 102-104

PSIXOLOGIYA FANLARI

Kurbanov Munis

KASBIY IDENTIFIKATSIYA JARAYONINI TAKOMILLASHTIRISH 105-107

ABULHASAN BAXMANYOR MA'NAVIY MEROSIDA TA'LIM VA TARBIYA MASALALARI

Ro'ziyev Maqsud O'rinnovich

Buxoro davlat universitet mustaqil izlanuvchisi

Annotatsiya. Mazkur maqolada XI asrning yetuk faylasufi va mutafakkiri Abulhasan Bahmanyorning ma'naviy merosi tahlil qilinadi. Aniqrog'i, uning ta'lif va tarbiya masalalaridagi falsafiy qarashlari, axloqiy tarbiyaga, bilim va aqlga bo'lgan yuksak munosabati oshib berilgan. Maqolada Bahmanyorning inson kamoloti uchun bilim, axloq va ruhiy tarbiyani ustuvor deb bilgan qarashlarini tahlil qiladi. Shuningdek, mutafakkirning "At-Tahsil" asari orqali mantiqiy fikrlash, bilimni idrok etish, ma'naviy fazilatlarni shakllantirishga oid g'oyalari yoritiladi. Bahmanyor ta'lifni axloqiy yuksalish vositasi sifatida ko'radi va bu boradagi fikrlari zamonaviy pedagogika uchun ham dolzarb ahamiyat kasb etadi.

Kalit so'zlar: Abulhasan Bahmanyor, ta'lif, tarbiya, ma'naviy kamolot, axloq, falsafa, mantiq, idrok nazariyasi, pedagogik meros, bilim.

EDUCATION AND UPBRINGING ISSUES IN ABULHASAN BAHMANYAR'S SCIENTIFIC LEGACY

Ruziev Maqsud Orinovich

Researcher at Bukhara State University

Annotation. This article analyzes the spiritual legacy of the eminent 11th-century philosopher and thinker Abulhasan Bahmanyar. Specifically, it explores his philosophical views on education and upbringing, highlighting his profound regard for moral education, knowledge, and intellect. The article examines Bahmanyar's belief that knowledge, ethics, and spiritual upbringing are essential for human perfection. Furthermore, it sheds light on ideas expressed in his work At-Tahsil, such as logical thinking, comprehension of knowledge, and the cultivation of spiritual virtues. Bahmanyar views education as a means of moral elevation, and his insights remain highly relevant for modern pedagogy.

Key words: Abulhasan Bahmanyar, education, upbringing, spiritual perfection, ethics, philosophy, logic, theory of perception, pedagogical legacy, knowledge.

DOI: <https://doi.org/10.47390/Ydif-Res5/No-10>

Sharq falsafiy tafakkuri tarixi yetarlicha o'rganilmaganligi sababli ayrim tadqiqotchilar o'rta asrlarda Forobiy, Ibn Sino, Beruniydan boshqa yuksak darajadagi aql-zakovatga ega faylasuflar bo'lmagan, bu davr falsafiy tafakkuri u yoki bu darajada faqat alohida shoir va yozuvchilar ijodida aks etgan, degan noto'g'ri fikrni ilgari suradilar. To'g'ri, shoir va yozuvchilarining ijodi falsafiy, axloqiy, estetik tafakkur, badiiy tafakkur, ijtimoiy g'oyalarga boy. Bularning barchasiga qaramay, yuqorida tilga olingan faylasuflar va ayrim shoir va yozuvchilardan tashqari, Bahmanyor, Aynalquzot Miyonijiy, Shihobiddin Yahyo Suhravardiy, Sirojiddin Urmaviy, Nosiriddin Tusiy va boshqalar kabi yirik mutafakkir faylasuflar sharq tafakkur va falsafa tarixining ufqlarini yanada kengaytirdilar.

XI asrda yashab ijod etgan, falsafani bevosita Ibn Sinodan o'rgangan faylasuf va pedagog Abulhasan Bahmanyor falsafa tarixida ham, pedagogik fikrimiz tarixida ham alohida o'rin tutadi. U buyuk allomalar Al-Kindiy, Forobiy, Ibn Sino an'analarini munosib davom ettirdi va rivojlantirdi. O'z davrining ulamolari Bahmanyorni "Olimlar sardori" (Mavlon-i Rais) deb atashgan.

Bular Bahmanyorning eng muhim asarlaridir. "At-Tahsil" (Idrok), "Az-Zinat" (Bezatish), "Al-Bahcha va Saodat" (Quvonch va baxt), "Fi-musika" (Musiqa haqida), "Fi miratib al-mavjudat" (Mavjudlik darajalari), "Fi mabdi ilm mabadat tabiya". Allomaning asarlari va qo'lyozmalari Tehron, Bayrut va Londonda saqlanadi. Uning "At-Tahsil" asari Tehron va Qohirada nashr etilgan.

Bahmanyor insonning bilim va ma'naviy olamiga, uning komil bo'lishida axloqiy tarbiyaga katta ahamiyat bergen va uni doimo yuksak qadrlagan. Uning mulohazalariga ko'ra, "Ma'naviy lazzat hech qanday kasallik keltirmaydigan dori va hech qanday kasallik keltirib chiqarmaydigan salomatlik vositasidir. Haqiqiy zavq — ruhiy lazzatdir. Chunki ruhiy lazzatlar — dard ortidan kelmagan davo, kasallik yaqinlashmagan salomatlikdir". Mutafakkir insonning ma'naviy kamolotida bilim, tarbiya, aqlning rolini yuksak baholagan. U o'z risolalarida kundalik turmushning axloqiy muammolari va idrok masalalarini tadqiq qilib, aql va bilim insonning eng muhim boyligi ekanligini ko'rsatdi. Inson o'z hayotini faqat boylik to'plashga emas, balki bilim olishga bag'ishlashi kerak. Boylik yo'qolishi mumkin, ammo aql va bilim insonning eng ishonchli himoyachisi va eng yaqin do'stidir.

Mutafakkir o'z qarashlarida insonning ma'naviy boyliklariga katta ahamiyat berib, bu xislatlarning ham nasliy, ham keyinchalik orttirilganligini ko'rsatdi. Shu tariqa u insonning shakllanishida ham irsiy omillarga, ham tarbiyaga ustuvor ahamiyat bergen. U ma'naviy xislatlar haqida gapirganda, intizom, mehr-oqibat, maqsadlilik, saxovat, qo'rmaslik, mehnatsevarlik, bilim olishga katta ahamiyat bergen.

Bahmanyor inson aql-zakovatini yuksak qadrlaydi va buyuk Yaratgan har bir insonga aql-zakovatni ato etgani va shu tufayli inson boshqa tirik mavjudotlardan ajralib turishini aytadi. Faqat aql tufayli odam narsa va hodisalarni tushunishi mumkin. Bahmanyor ilm-fan va falsafani o'rganishdan asosiy maqsad inson odob-axloqini yuksaltirish ekanligini ko'rsatdi. Falsafa mahsuli, fanning asosi inson axloqini yuksaltirishdir. Ilmga yo'l degani ezgulik va saodat yo'lini bildiradi. Bahmanyor bilimni axloq va ma'naviyat bilan bog'lagan. Ilmi bor, ammo axloqi yo'q odamning qadri yo'q, deb hisoblaydi alloma. Bahmanyor ilm kuchiga katta ahamiyat berib, uning inson odob-axloqi, ma'naviyatiga kuchli ta'siri borligini ta'kidlaydi.

Bahmanyor mantiqiy falsafasida idrok nazariyasini muhim o'rinni tutadi. Uning fikricha, materiyasiz shakl bo'lmaganidek, materiya ham shaklsiz mumkin emas. Chunki moddada biror shakl yo'qolsa, uning o'rnini boshqasi muqarrar ravishda egallaydi. Bahmanyorning bu g'oyalari pedagogika fanimiz uchun katta ahamiyatga ega. Pedagogikada, xoh o'qitishda, xoh tarbiya nazariyasida shaklsiz mazmun, mazmunsiz shakl ham mumkin emas. Shaklning o'zi ham mazmunga ega ekanligi bizga ayon bo'ladi. Shu jihatdan tarbiyaviy ish shaklining o'zgarishi asar mazmunining ham o'zgarishiga olib keladi. Bu falsafiy qoida Bahmanyor falsafasida juda aniq tushuntirilgan va bu qoidani asos qilib olish pedagogik faoliyatda katta ahamiyatga ega.

Bahmanyorning idrok nazariyasida idrok ham aqliy, ham jismoniy bo'lishi mumkinligi ta'kidlanadi. Bu g'oyalar bilimlarni o'quv jarayonida o'zlashtirishda qimmatli ahamiyatga ega. Bundan bilish mumkinki, bilimni idrok etish his qilish orqali amalga oshirilishi mumkin. Bu fikr o'qitishda ko'rgazmalilikning ahamiyatini yanada oshiradi.

Har bir narsada umumiylar va individual xususiyatlarning mavjudligi o'qitish va tarbiyada ham o'zini namoyon qilishi mumkin. Masalan, maktabda faoliyat yurituvchi bolalar va yoshlar tashkiloti asosan tarbiyaviy ishlarni amalga oshiradi. Maktabda tarbiya ishlarni

o'qituvchilar, sinf rahbarlari, tarbiya ishining tashkilotchisi ham olib boradi. Biroq bolalar va o'smirlar tashkilotlari tomonidan sinfdan tashqari olib boriladigan tarbiya ishlarida umumiy va turli jihatlar mavjud bo'lib, ularni tarbiyachi va o'qituvchilar e'tiborga olishlari kerak. Xuddi Bahmanyor falsafasi shuni nazarda tutganidek. Bahmanyor "At-tahsil" asarida mantiqqa ilm quroli, bilim olishning muhim quroli sifatida qaragan. Uning fikricha, asbobsiz biror narsani ishlab chiqarish mumkin emas. Mantiqsiz ilm va bilimga erishib bo'lmaydi. Mantiq bilimga boshqa yo'llar bilan ham yordam beradi va uning mezoni sifatida ishlaydi.

O'qitishning ongli tamoyili, shubhasiz, mantiq tushunchasiga asoslanadi. Bilimni ongli ravishda egallash mantiqdan kelib chiqadi. Shuning uchun ham Bahmanyor o'zidan oldingi Aristotel va Ibn Sino kabi mantiq to'g'ri hukm chiqarish qobiliyati va haqiqatni isbotlash yo'llari haqidagi fan ekanligini ko'rsatadi. Uning fikricha, mantiqning vazifasi tafakkurni xato va noto'g'ri tushunchalardan himoya qilishdir.

Bahmanyor bugungi kundagi ta'lim-tarbiya muammolarini ko'rgandek, "Tahsil" asarida shunday deydi: "Tafakkur – aql foyda oladigan kuch. Tafakkur aqlning shunday harakatiki, ulardan xulosa chiqarish mumkin". Bugungi kunda yoshlarimizning fikrlash va tafakkur qobiliyatini rivojlantirish pedagogika fanimiz oldida turgan muhim masalalardan biridir. Bahmanyordan sakkiz yuz yil o'tib, nemis olimi A.Disterveg bolalarni fikrga emas, balki fikrlashga o'rgatish kerak, degan edi. Bahmanyor ham tafakkurning ong rivojlanishiga kuchli ta'siri borligini qayd etadi. Bu g'oyalarning barchasi o'quv nazariyasidagi qoidalar bo'lib, bilimlarni o'quvchilarga sodda, tushunarli tilda yetkazilishini va o'quv jarayonida fikrlash faoliyatini rivojlantirishga e'tibor qaratishni talab qiladi.

Bahmanyor odatda bilimni ikki qismga ajratadi: ma'lum va noma'lum bilim. Uning ta'kidlashicha, inson faqat "his-tuyg'ulardan kelib chiqadigan yoki his-tuyg'ular bilan tasdiqlangan narsaga" ishonadi. Hissiy idrok orqali beriladigan bilim ma'lum bo'lgani uchun voqelik bevosita his-tuyg'ular — vizual tasvirlar orqali idrok qilinadi. Bilimni his-tuyg'ular bilan qabul qilish kerak. Nazariy fanlarning hali tushunilmagan qoidalari noma'lum. Mantiqning foydasi aniq fikrning ma'lumdan noma'lumga o'tish usullarini ko'rsatishdir. Ta'limda vizuallikdan foydalanish hissiyotlar va his-tuyg'ularga ta'sir qilishdir, buning natijasida bilim mustahkam o'zlashtiriladi va uzoq vaqt esda qoladi.

Bahmanyor inson aqli, aql-zakovati uchun axloqiy qadriyat bergen. U insonning aqli va aql-zakovati inson boyligidan ustun ekanligini ko'rsatdi. Bahmanyor insonning asosiy boyligi uning bilimga ega bo'lishida ekanligini ko'rsatdi. Inson boylik to'plash bilan emas, balki bilim va ta'lim olish orqali boyib ketishi mumkin. Uningcha haqiqiy qashshoqlik — bu insonning ma'naviy qashshoqligidir.

Bahmanyor komil inson bo'lib yetishishida ta'lim-tarbiyaga ustuvor ahamiyat berib: "Inson bu dunyoda eng yaxshi axloqiy fazilatlarni ta'lim orqali egallashi mumkin", degan. Bahmanyor ta'lim-tarbiyani afzal ko'rishi bilan birga, ko'pgina axloqiy fazilatlar tug'ma ekanligini ta'kidlagan. U bunga axloqiy poklik, mehr-oqibat, mardlik, saxovat, mehnatsevarlik, aql-zakovat, xayrixohlik va hokazolarni kiritgan.

Xulossa qilib aytganda, Bahmanyor o'sib kelayotgan yosh avlodning jismonan sog'lom bo'lishiga e'tibor qaratish, ularning jismoniy tarbiyasi bilan shug'ullanishni muhim deb hisoblab, eng katta go'zallik inson salomatligi ekanligini ta'kidladi. U go'zallikni falsafiy jihatdan tahlil qilgan bo'lsa-da, uning g'oyalari ta'lim-tarbiya uchun ham qimmatlidir. Bu fikrlardan ko'rindaniki, Bahmanyor ilm, axloq, go'zallik ezgulikka xizmat qilishini ko'rsatgan.

Adabiyotlar/Литература/References:

1. Mirziyoyev Sh.M. Yangi O'zbekiston strategiyasi. Toshkent: "O'zbekiston", 2021. – B.263.
2. Azərbaycan fəlsəfə tarixi : 4 ciddə / AMEA Fəlsəfə, Sosiologiya və Hüquq İnstitutu; baş red. F. Q. Köçərli. I cild : Qədim dövrdən XIII əsrə qədər / red.: Z. Ə. Quluzadə, A. Ə. Hacıyeva. — Bakı : Elm, 2014. — 456 s.
3. Məmmədov, Zakir Cabbar oğlu. Orta əsr Azərbaycan filosofları və mütəfəkkirləri /Z. Məmmədov ; rəyçi. M. Mahmudov. — Bakı: Azərnəşr, 1986. — 63 s.
4. Məmmədov, Zakir Cabbar oğlu. Orta əsr Azərbaycan filosofları və mütəfəkkirləri /Z. Məmmədov ; rəyçi. M. Mahmudov. — Bakı: Azərnəşr, 1986. — 63 s.
5. A.O.Makovelskiy. Iz istorii filosofii v Azerbaydjane v XI-XII vekax. Trudy Sektora
6. Zakir Məmmədov. Azərbaycanda XI-XIII əsrlərdə fəlsəfi fikir. Bakı, 1978. – B. 28.
7. akir Məmmədov. Azərbaycan fəlsəfəsi tarixi, Bakı, 1994. — B. 43.
8. Bəhmənyar. Metafizikanın mövzusu. Tərcümə edən: Zakir Məmmədov. Şərq fəlsəfəsi (IX-XII əsrlər). Bakı, 1999. səh. 124.
9. Kindi. İlk fəlsəfə. Tərcümə edən: Zakir Məmmədov. Şərq fəlsəfəsi (IX-XII əsrlər). Bakı, 1999. səh. 31.
10. Zakir Məmmədov. Bəhmənyarın fəlsəfəsi. Bakı, 1983. – B. 44.
11. Sobirovich, T. B. (2024). Renewal of Societal Ideosphere: An Analytical Study of Medieval Philosophical Thought. Philosophy, 8(3), 12-18.
12. Turdiyev, B. S. (2021). Cultural and educational development of society in the scientific heritage of world philosophers. Academic research in educational sciences, 2(4), 443-451.

YANGI DAVR ILM-FANI: INSON UCHUN INNOVATSION G'OYA VA YECHIMLAR

V RESPUBLIKA ILMIY-AMALIY KONFERENSIYASI MATERIALLARI

2025-yil, 22-iyul

Mas'ul muharrir:

F.T.Isanova

Texnik muharrir:

N.Bahodirova

Diszayner:

I.Abdihakimov

Yangi davr ilm-fani: inson uchun innovatsion g'oya va yechimlar. V Respublika ilmiy-amaliy konferensiyasi materiallari to'plami.

1-jild, 5-son (iyul, 2025-yil). – 107 bet.

Mazkur nashr ommaviy axborot vositasi sifatida 2025-yil, 8-iyulda C-5669862 son bilan rasman davlat ro'yaxatidan o'tkazilgan.

Elektron nashr: <https://konferensiylar.uz>

Konferensiya tashkilotchisi: "Scienceproblems Team" MChJ

Konferensiya o'tkazilgan sana: 2025-yil, 22-iyul

Barcha huqular himoyalangan.

© Science problems team, 2025-yil.

© Mualliflar jamoasi, 2025-yil.